

Województwo Zachodnio Pomorskie Powiat SZCZECIŃSKIE		KARTA CMENTARZA		NR 24702
A 1. Miejscowość SZCZECIN		6. Nazwa cmentarza (ew. nazwa dawna) <i>cmentarz ewangelicki przykościelny ob. szkoła</i> przykościelny ob. szkoła		B 13. Najstarszy istniejący nagrobek (data) brak
2. Gmina - dzielnica SZCZECIN - (ŚRÓDMIEŚCIE) <i>STARE MIASTO</i>		7. Cmentarz dawny ☒ tak Cmentarz nowy (po 1945 r.) ☐ —		15. Groby o znaczeniu historycznym lub osób szczególnie zasłużonych <i>w kościele kolegiackim pw. Najświętszej Marii Panny zostali pochowani:</i> - książę Barnim I, zm. 13.XI.1278 r. - książę Barnim II, zm. (28.V) 1295 r. - książę Bogusław IV, książę wologoski poch. 1.III.1309 r. - Beatrycze, córka Barnima I zm. ok. 1315 r. - Matylda, żona Bogusława IV zm. ok. 1315 r. - Matylda, żona Barnima I zm. 20.XII.1316 r. - Elżbieta, żona Ottona I księcia szczecińskiego zm. ok. 1318 r. - Otto I książę szczeciński zm. 30/31.XII.1344 r.
3. Adres cmentarza Pl. Mariacki 1		8. Data założenia 1278 r.		
4. Poprzednie nazwy miejscowości Stettin		9. Przynależność wyznaniowa obecna - ☐ — dawna - ewangelicka		
5. (Nie) czynny ew. podstawa zamknięcia zlikwidowany		10. Powierzchnia w ha: ogólna - <input type="text"/> — wolna - <input type="text"/> —		
11. Położenie cmentarza na Pl. Mariackim na terenie obecnego Liceum Ogólnokształcącego nr 9		16. Bibliografia p. załącznik		
12. Uwagi ter. org. Adm. Państwowej Obręb 37 Śródmieście, dz. 20/1, 21/1, 22, cz. dz. 45, 26/1		17. Uwagi użytkownika p. załącznik		

ELEMENTY CMENTARZA		Czy istnieje	ILOŚĆ					23. Charakter rozplanowania cmentarza <i>brak danych</i>
			Do XVII w.	1 poł. XIX w.	2 poł. XIX w.	1 poł. XX w. (do 1945 r.)	2 poł. XX w.	
Mur ogrodzeniowy		<i>nie</i>						24. Czytelność układu cmentarza: - całości <i>zatarta</i> - kwater <i>zatarta</i> - nagrobków i mogił <i>zatarta</i>
Brama (-y)		<i>nie</i>						
Kościół		<i>nie</i>						
Kaplica (-e)		<i>nie</i>						
Nagrobki:	wolno stojące	<i>nie</i>						
	przyscienne	<i>nie</i>						
	plyty	<i>nie</i>						
Mogiły		<i>nie</i>						25. Ogólny stan zachowania cmentarza (nagrobków i drzewostanu) <i>cmentarz zlikwidowany</i>
Inne elementy								
19. Które obiekty wpisane są do rejestru zabytków <i>żadne</i>								26. Istniejące zagrożenia <i>brak zagrożeń</i>
20. STARODRZEW	Ilość	Ø pnia w cm	Stan zdrowotny					
lipa	—							27. Wnioski w zakresie prac: - porządkowych <i>nie przewiduje się</i> - remontowych <i>j.w.</i> - konserwatorskich <i>j.w.</i>
kasztanowiec	—							
jesion	—							
tuja (żywołnik)	—							
21. Czy na terenie cmentarza znajdują się zarejestrowane pomniki ew. aleje <i>nie</i>								28. Wnioski w zakresie niezbędnej dokumentacji: - poszczególnych nagrobków <i>nie</i> - ewidencji całości cmentarza <i>nie</i> - studium historycznego <i>tak</i> - ewentualnie dokum. projektowej <i>nie</i>
22. Ogólny stan zachowania zieleni na cmentarzu <i>brak zieleni cmentarza</i>								
29. Inne uwagi służb konserwatorskich <i>brak uwag konserwatorskich</i>								
30. Wypełnił <i>inż. Henryk Grecki</i> Data <i>30.10.1996 r.</i>								

Szczecin, Pl. Mariacki, zlikwidowany cmentarz przykościelny

1. Panorama Szczecina z 1733, rytownik Fridrich Ludwig Kirchhof, neg. 10717 R, Grzegorz Solecki.
2. Kolegiata NMP - widok od strony południowo-zachodniej z ok. 1735 wg F. Bischoffa, neg. 10808 R, Grzegorz Solecki.

Historia kościoła

Kościół kolegiacki NMP ufundowany został przez Barnima I zwanego Dobrym w 1261 r. Budowę rozpoczęto w 1263 r. prawdopodobnie na miejscu kaplicy Mariackiej wzmiankowanej w 1243 r. Równolegle budowano zespół kolegiacki. W 1277 r. powstała przy kościele parafia, co potwierdzać może zakończenie pierwszego etapu budowy i oddanie kościoła do użytku. W roku następnym umiera fundator kościoła ks. Barnim I i zostaje pochowany w krypcie pod chórem. Kolejno w krypcie chowano zmarłych z rodziny książęcej:

1295 - ks. Barnima II

1309 - ks. Bogusław IV

1315 - Beatrycze c. Barnima I

1315 - Matyldę ż. Bogusława IV

1316 - Matyldę ż. Barnima I

1318 - Elżbietę ż. Ottona I

1344 - Ottona I.

Zmarłego w 1368 r. ks. Barnima III pochowano w krypcie budowanego w latach 1346-47 kościoła kolegiackiego pw. Św. Ottona na Zamku. Odtąd zmarłych z rodziny książęcej na Bogusławie XIV kończąc - chowano na Zamku.

Kościół Mariacki raz jeszcze służył celom sepulkralnym rodziny książęcej. W 1575 po rozebraniu kościoła kolegiackiego Św. Ottona przeniesiono tu z krypty grobowej sarkofagi Gryfitów, bu już w 1577 złożyć ponownie w krypcie nowozbudowanego kościoła zamkowego Św. Ottona. Przeniesiono również trumnę i sześć sarkofagów pochowanych tu wcześniej książąt oraz ich żony i córki. Kolegiata NMP przestała odtąd pełnić rolę nekropolii książęcej.

architekta Henryka Brunsberga. Wielokrotnie trawiony pożarami, m.in. w 1579, 1677, 1789 po którym nie został odbudowany. Ruinę rozebrano w latach 1829-30.

W 1832 na tym miejscu zbudowano gimnazjum - dziś L.O. nr 9.

16. Bibliografia

- C. Friedrich, *Die ehemalige Marienkirche zu Stettin und ihr Besitz*, w: *Baltische Studien*, NF, t. 21, 1918 s. 161, 143-246, 1920 s. 1-60.
- K. Kalita-Skwirzyńska, *Czternastowieczne kościoły halowe Pomorza Zachodniego*. *Kwartalnik Architektury i Urbanistyki*, t. 28, 1983 r.
- E. Rymar, *Miejsce pochowania książąt pomorskich XII-XVII w. Materiały zachodniopomorskie*, t. XXIX, Szczecin, 1983.
- M. Wehrmann, *Die Gründung des Damstiftes zu St. Marien in Stettin*, w: *Baltische Studien*, t. 36, 1886, s. 125-157.

Pl. Mariacki 1

Pl. Żołnierz

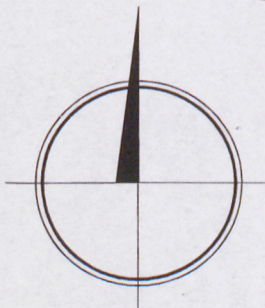
ul. Korsarzy

ul. Farna

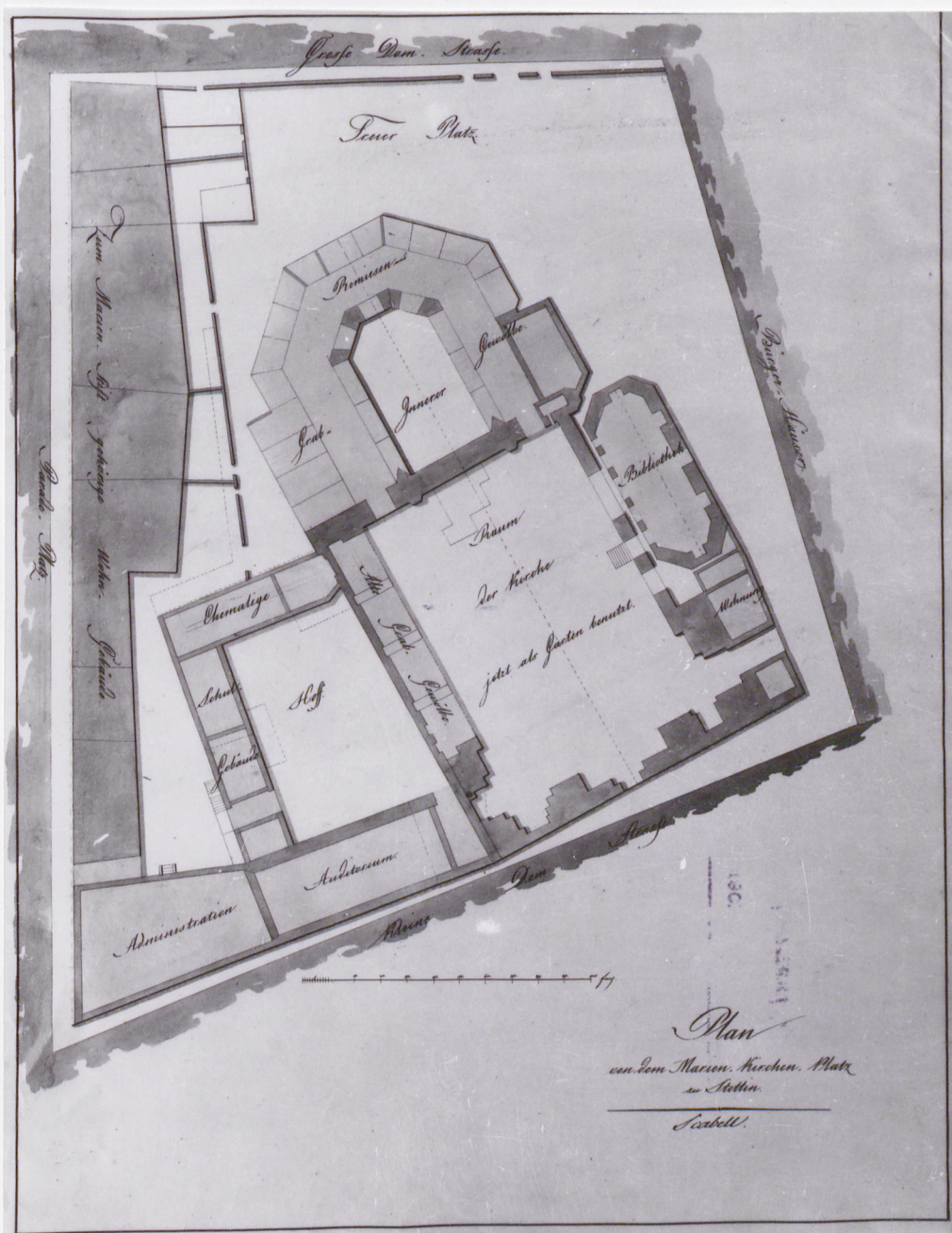
ul. Koński Kierat

ul. Mariacka

Pl. Mariacki

■ ■ - zarys granicy cmentarza

3. Plan katastralny z 1721 r., *neg.* 14312, Grzegorz Solecki.
4. Plac Mariacki ok. 1830, *Arch.MNSz*, 14419.